

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

04 aprilie 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte - Ursache Petru,

Judecători - Timofti Vladimir, Alerguș Constantin

a examinat admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare declarate de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Scutelnic Cătălin și de către avocatul Postu Marin în numele inculpatului Cramanciuc Radu, prin care solicită casarea sentinței Judecătoriei Criuleni din 18 mai 2017 și a deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 07 noiembrie 2017, în cauza penală privind-l pe

Cramanciuc Radu Xxxxx, născut xxxxx, originar din r-nul xxxx, s. xxxxx, domiciliat în or. xxxx, str. xxxxx, ap. xxx.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. 27.12.2016 – 18.05.2017 (prima instanță);
2. 14.06.2017 – 07.11.2017 (instanța de apel);
3. 25.01.2018 – 04.04.2018 (instanța de recurs ordinar).

Asupra admisibilității în principiu a recursurilor ordinare în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Criuleni din 18 mai 2017, cauza fiind examinată în procedura prevăzută de art. 364¹ Cod de procedură penală, Cramanciuc Radu a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă de 2 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip deschis, cu privarea de dreptul de a conduce mijlocul de transport pe un termen de 2 ani.

A fost admisă acțiunea civilă și s-a dispus încasarea de la inculpatul Cramanciuc Radu în beneficiul succesorului părții vătămate Dodon Svetlana prejudiciul material în sumă de 38 000 lei și prejudiciul moral în sumă de 50 000 lei.

În privința corpurilor delictive, s-a dispus să fie restituite posesorilor.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat că inculpatul Cramanciuc Radu, la data de 22 septembrie 2016, aproximativ la ora 13:50, conducând pe banda extremă stânga pe traseul asfaltat M-2, Chișinău-Soroca, în

localitatea s. Măgdăcești, r-nul Criuleni, mijlocul de transport de model „AUDI A6” cu numerele de înmatriculare xxxxx (Lituania), încălcând cerințele art. 45 pct. 1) al Regulamentului circulației rutiere (aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 357 din 13.05.2009), care prevede că conducătorul trebuie să conducă vehiculul în conformitate cu limita de viteză stabilită, ținând permanent seama de următorii factori: a) starea psihofiziologică ce influențează atenția și reacția; b) dexteritatea în conducere care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase; c) starea tehnică a vehiculului și particularitățile încărcăturii; d) situația rutieră și art. 11 lit. f) al aceluiași regulament, care prevede că conducătorul de vehicul este obligat la trecerile pentru pietoni cu circulația nedirijată să cedeze trecerea pietonilor aflați în traversarea drumului pe partea carosabilului în direcția de mers a vehiculului, a tamponat pe trecerea de pietoni nedirijată pe Dodon Serghei, care regulamentar traversa strada pe trecerea de pietoni, semnalizată cu indicatorul nr. 5.50.3 (trecere pentru pietoni) instalat înainte de trecerea de pietoni și cu marcajul rutier transversal nr. 1.14.1 aplicat pe carosabil, cauzându-i victimei conform raportului de expertiză medico-legală nr. 155D/1976 din 30.11.2016, leziuni corporale care se califică ca vătămare gravă a integrității corporale, în rezultatul căreia Dodon Serghei a decedat.

Acțiunile inculpatului au fost încadrate de prima instanță în baza art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal, după semnele calificative - încălcarea regulilor de securitate a circulației sau de exploatare a mijlocului de transport de către persoana care conduce mijlocul de transport, încălcare ce a cauzat din imprudență decesul unei persoane.

3. Sentința primei instanțe a fost atacată cu apeluri de către:

3.1. Procurorul în Procuratura r-lui Criuleni, Botnaru Alexandru, care a solicitat casarea parțială a sentinței în partea ce ține de stabilirea pedepsei inculpatului Cramanciuc Radu, din motivul blândeții acesteia și din motivul că nu au fost încasate cheltuielile judiciare, cu rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care:

- Cramanciuc Radu să fie recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal și să-i fie stabilită o pedeapsă în limitele sancțiunii prevăzute de acest articol sub formă de 4 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip deschis, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 4 ani.

Să fie dispusă încasarea din contul inculpatului cheltuielile judiciare în conformitate cu prevederile art. 229 alin. (7) Cod de procedură penală, în beneficiul statului în mărime de 842 lei.

Să fie admisă acțiunea civilă a succesorului părții vătămate Dodon Svetlana și încasat din contul inculpatului Cramanciuc Radu, prejudiciul material în mărime de 60 000 lei și prejudiciul moral în mărime de 150 000 lei.

Corpurile delictive – un automobil de model „Audi A-6” cu numerele de înmatriculare xxxxxx (Lituania), care se află la păstrare la parcare specială din mun. Chișinău, str. Muncești 21 A, după intrarea sentinței în vigoare de restituit proprietarului.

O scurtă de culoare neagră, o pereche de pantaloni de culoare albastră fixați cu o centură din piele de culoare neagră, care se află la păstrare în camera corpurilor delictive a IP Criuleni - de restituit succesorului părții vătămate Dodon Svetlana după intrarea sentinței în vigoare.

În motivarea apelului declarat, procurorul a invocat că:

- la stabilirea pedepsei în privința inculpatului, instanța nu a luat în considerare criteriile generale de individualizare a pedepsei, prevăzute de art. 75 Cod penal;

- deși instanța de judecată, în partea introductivă și descriptivă a sentinței a dat apreciere corectă circumstanțelor de fapt ale cauzei, aceasta nu a ținut cont de prevederile art. 61 Cod penal;

- prin pedeapsa prea blândă aplicată de către instanța de judecată inculpatului Cramanciuc Radu, nu au fost realizate scopurile legii penale;

- instanța de judecată la stabilirea pedepsei inculpatului Cramanciuc Radu, a apreciat ca circumstanțe atenuante: recunoașterea vinovăției de către inculpat;

- aprecierea adusă de către instanța de judecată privind faptul că recunoașterea vinovăției reprezintă o circumstanță ce atenuază răspunderea penală, urmează a fi apreciate critic, dat fiind faptul că recunoașterea vinovăției, care atrage incidența procedurii simplificate prevăzute de art. 364¹ Cod de procedură penală, nu poate fi valorificată ca o circumstanță atenuantă judiciară prevăzută de art. 76 alin. (1) lit. f) Cod penal, deoarece ar însemna că aceleași situații de drept i se acordă o dublă valență juridică;

- instanța de judecată a apreciat greșit pretențiile materiale și morale înaintate de către succesorul părții vătămate Dodon Svetlana către inculpatul Cramanciuc Radu, fiind admisă parțial acțiunea civilă prin care a fost dispusă încasarea sumei de 38 000 lei în calitate de prejudiciu material și suma de 50 000 lei în calitate de prejudiciu moral;

- prima instanță a lăsat fără examinare demersul procurorului privind încasarea din contul inculpatului a cheltuielilor de judecată ce au fost suportate la formularea concluziilor în cadrul expertizei medico-legale executate de către Centrul de Medicină Legală;

- potrivit materialelor prezentate, statul în persoana IGP a MAI a suportat cheltuieli achitând instituției indicate supra, plata pentru expertiza efectuată la moment. Organul de urmărire penală a dispus expertiza necesară în vederea obținerii unei soluții obiective la caz și anume - 842 lei, sumă ce urma să fie încasată din contul inculpatului.

- în privința cheltuielilor care au fost solicitate a fi încasate în bugetul de stat au fost anexate bonurile corespunzătoare cu calculele efectuate.

3.2. Succesorul părții vătămate Dodon Svetlana, care a solicitat casarea parțială a sentinței în partea stabilirii pedepsei, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, cu stabilirea unei pedepse mai aspre, admiterea integrală a acțiunii civile în cadrul procesului penal, prin care să se încaseze din contul pârâtului (parte civilmente responsabilă) Cramanciuc Radu în beneficiul reclamantei (parte civilă) Dodon Svetlana a prejudiciului material în sumă de 60 000 lei și a prejudiciului moral în sumă de 150 000 lei.

În motivarea apelului înaintat, s-a invocat că:

- prima instanță a apreciat greșit pretențiile materiale și morale înaintate către inculpatul Cramanciuc Radu, fiind admisă parțial acțiunea civilă prin care a fost dispusă încasarea sumei de 38 000 lei în calitate de prejudiciu material și suma de 50 000 lei în calitate de prejudiciu moral;

- fiind constatat faptul juridic necesar apariției răspunderii delictuale: fapta ilicită, vinovăția, legătura cauzală între fapta comisă și prejudiciul adus, ținând cont de valoarea bunurilor materiale și a cheltuielilor tangente cauzate ca rezultat al comiterii acestei infracțiuni, caracterul și gravitatea suferințelor fizice și psihice cauzate succesorului legal al victimei pe fundalul decesului lui Dodon Serghei, inclusiv condiționate de imposibilitatea recuperării soțului, reabilitarea psihologică îndelungată a succesorului victimei, în cadrul cauzei penale a fost înaintată acțiunea civilă;

- la solicitarea inculpatului Cramanciuc Radu cauza penală a fost judecată în procedură simplificată conform prevederilor art. 364¹ Cod de procedură penală, astfel recunoscând săvârșirea faptelor indicate în rechizitoriu și solicitând ca judecată să se facă pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală. De asemenea inculpatul a recunoscut integral pretențiile din acțiunea civilă, a solicitat admiterea ei integrală, fiind de acord să achite despăgubirile materiale și morale în întregime conform acțiunii civile, însă în virtutea obligațiilor asumate inculpatul Cramanciuc Radu a dat dovadă de indiferență totală față de soarta și starea psihologică a ei, iar la multiplele solicitări către inculpat de a-i acorda ajutor material, măcar parțial, a primit numai promisiuni goale și paguba materială și morală nu a fost reparată.

3.3. Avocatul Melinteanu Călin în numele inculpatului Cramanciuc Radu, solicitând casarea sentinței și emiterea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Cramanciuc Radu să fie recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal, și stabilită o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 2 ani, iar în temeiul art. 90 Cod penal să fie dispusă suspendarea condiționată a executării pedepsei cu închisoarea pe o perioadă de probațiune de 1 an.

În motivarea apelului declarat, avocatul inculpatului a invocat că:

- la stabilirea pedepsei, prima instanță urma să țină cont de faptul că a fost reparat prejudiciul succesoriului părții vătămate, căința sinceră a inculpatului de comiterea infracțiunii, contribuirea activă a acestuia la elucidarea circumstanțelor săvârșirii faptei, recunoscând vina încă de la faza urmăririi penale;

- având în vedere prezența circumstanțelor atenuante constatate inclusiv de prima instanță, precum și de noile limite de pedeapsă stabilite, instanța de judecată a aplicat inculpatului o pedeapsă prea aspră, fiind contrară circumstanțelor de fapt și de drept ale cauzei;

- ținând cont de faptul că inculpatul Cramanciuc Radu a săvârșit pentru prima dată o infracțiune, anterior nefiind judecat, și-a recunoscut vina în cele incriminate atât la faza urmăririi penale, cât și la judecarea cauzei, se căiește sincer de cele comise, a reparat parțial prejudiciul cauzat părții vătămate, fiind de acord de a repara prejudiciul solicitat de partea vătămată, precum și de faptul că executarea pedepsei are ca scop corectarea și reeducarea inculpatului și nicidecum cauzarea suferințelor fizice și psihice acestuia, corectarea și reeducarea lui este posibilă fără izolarea de societate, în condițiile suspendării condiționate a executării pedepsei. Mai mult, izolarea inculpatului de societate ar face dificilă repararea prejudiciului material și moral solicitat de către succesoriul părții vătămate;

- inculpatul este singurul întreținător al familiei sale, având la întreținere un copil minor, soția sa se află în concediu pentru îngrijirea copilului minor, iar pedeapsa aplicată de prima instanță se răsfrânge negativ inclusiv asupra drepturilor copilului minor.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 07 noiembrie 2017, au fost respinse ca nefondate apelurile declarate de către procuror și de către avocatul Melinteanu Călin în numele inculpatului.

A fost admis apelul declarat de succesoriul părții vătămate Dodon Svetlana, casată parțial sentința în partea încasării prejudiciului moral și pronunțată o nouă hotărâre în această parte, prin care s-a dispus încasarea de la Cramanciuc Radu în beneficiul lui Dodon Svetlana prejudiciul moral în mărime de 150 000 lei.

A fost respinsă cererea înaintată de procuror cu privire la încasarea din contul inculpatului în beneficiul statului a cheltuielilor judiciare în mărime de 842 lei, pentru efectuarea expertizei medico-legale, ca fiind neîntemeiată.

În rest, dispozițiile sentinței au fost menținute.

4.1. Pentru a decide astfel, instanța de apel a constatat că prima instanță a stabilit corect starea de fapt și de drept, ce corespunde probelor din dosar, care au fost apreciate corect, încadrând just acțiunile inculpatului Cramanciuc Radu în baza dispozițiilor art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal, după semnele calificative - încălcarea regulilor de securitate a circulației sau de exploatare a mijlocului de

transport de către persoana care conduce mijlocul de transport, încălcarea ce a cauzat din imprudență decesul unei persoane.

Totodată, instanța de apel cu referire la argumentele din apeluri ce țin de blândețea pedepsei stabilite inculpatului, a considerat că prima instanță la stabilirea pedepsei, a ținut cont de limitele de pedeapsă prevăzute de lege pentru faptele săvârșite, de criteriile de stabilire și individualizare a pedepsei, prevăzute de art. 7, 75-78 Cod penal, și anume de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului.

Instanța de apel a mai indicat că la aprecierea felului și măsurii de pedeapsă, prima instanță s-a călăuzit de prevederile art. 7, 61, 75, 76, 77 Cod penal și art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, de gradul și pericolul social al infracțiunii - infracțiunea comisă făcând parte din categoria celor grave prin prisma art. 16 Cod penal, de consecințele survenite - decesul victimei, de faptul că infracțiunea a fost comisă din imprudență, de persoana inculpatului, se caracterizează pozitiv (f.d. 53), nu se află la evidența medicului psihiatru și narcolog (f.d. 58, 59), anterior nu a fost judecat (f.d. 55). În calitate de circumstanțe atenuante au fost reținute - căința sinceră, iar circumstanțe agravante nu au fost reținute.

De asemenea, instanța de apel a conchis că prima instanță a stabilit corect inculpatului Cramanciuc Radu pedeapsa în baza art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal, în coroborare cu art. 364¹ Cod de procedură penală - 2 (doi) ani închisoare cu executarea pedepsei în penitenciar de tip deschis, cu privarea de dreptul de a conduce mijlocul de transport pe un termen de 2 (doi) ani.

În acest sens, instanța de apel a menționat ținând cont de circumstanțele expuse mai sus, că este echitabilă pedeapsa aplicată de prima instanță, motiv pentru care a respins solicitările procurorului de aplicare a unei pedepse sub formă de 4 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a conduce mijloacele de transport pe un termen de 4 ani, ca fiind neîntemeiată.

Cu referire la apelul avocatului inculpatului privind suspendarea condiționată a executării pedepsei în baza art. 90 Cod penal, instanța de apel a relatat că la stabilirea și aplicarea pedepsei în privința inculpatului, s-a ținut cont de scopul și criteriile generale și speciale de individualizare a acesteia, prevăzute de art. 61 și 75 Cod penal, de circumstanțele reale ale cauzei, de principiul proporționalității, având în vedere fapta comisă - or, deși infracțiunea a fost comisă din imprudență, totuși ea s-a soldat cu decesul persoanei, de faptul că inculpatul nu a restituit prejudiciul cauzat părții vătămate.

Astfel, ținând cont de gravitatea consecințelor infracțiunii, instanța de apel a considerat că nu sunt temeiuri de aplicare a instituției suspendării executării pedepsei față de inculpatul Cramanciuc Radu, menționând că inculpatul poate fi

corectat și reeducat numai prin executarea reală a pedepsei cu închisoarea, și anume această pedeapsă are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnaților, cât și a altor persoane.

Cât privește solicitarea din apelul declarat de succesorul părții vătămate, în partea acțiunii civile, instanța de apel axându-se pe circumstanțele elucidate în proces, a concluzionat că în baza faptei comise de inculpat din data de 22 septembrie 2016 a survenit nu numai răspunderea penală, ci și răspunderea civilă delictuală a lui Cramanciuc Radu. Astfel, a indicat că prejudiciul cauzat de accidentul produs are consecințe cert stabilite în cadrul examinării judecătorești, consecințe cu caracter nepatrimonial, cât și consecințe cu caracter patrimonial.

Instanța de apel a subliniat că vinovăția lui Cramanciuc Radu a fost dovedită pe deplin, culpabilitatea acestuia în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal este constatată în afara oricăror dubii, de asemenea este cert constatată cauzarea prejudiciului material și moral prin infracțiunea comisă de inculpat, este stabilită legătura cauzală dintre accidentul produs și prejudiciul efectiv - decesul părții vătămate, ceea ce presupune, conform legislației în vigoare, survenirea răspunderii civile delictuale pentru prejudiciul cauzat de un izvor de pericol sporit.

De asemenea, instanța de apel a precizat că în ședința instanței de apel inculpatul Cramanciuc Radu a recunoscut integral acțiunea civilă înaintată de succesorul părții vătămate Dodon Svetlana, a declarat că este de acord să achite suma de 150 000 lei în calitate de prejudiciu moral succesorului părții vătămate.

În acest sens, instanța de apel ținând cont de gravitatea cauzării suferințelor psihice și fizice succesorului părții vătămate, importanța vitală a drepturilor personale nepatrimoniale lezate, de impactul acțiunilor inculpaților asupra vieții părții vătămate, de faptul că inculpatul a recunoscut integral suma solicitată cu titlu de prejudiciu moral, a admis integral pretenția de încasare a prejudiciului moral în mărime de 150 000 lei, care în opinia instanței de apel este rezonabilă și echitabilă pentru recuperarea prejudiciului moral, pentru suferințele psihice suportate de succesorul părții vătămate.

Referitor la solicitarea din apelul procurorului în partea cheltuielilor judiciare, instanța de apel a notat că prima instanță urma să se expună asupra solicitării acuzatorului de stat de încasare din contul inculpatului în beneficiul statului a cheltuielilor judiciare în mărime de 842 lei pentru efectuarea expertizei medico-legale.

Totodată, instanța de apel a relatat că procurorul a solicitat încasarea sumei de 842 lei pentru efectuarea expertizei medico-legale nr. 155D/1976 din 30 noiembrie 2016 (f.d. 43-44).

Instanța de apel a accentuat că prin prisma normelor de procedură penală art. 227-229 Cod de procedură penală, sumele solicitate de acuzatorul de stat nu constituie cheltuieli judiciare, și nu pot fi puse în sarcina inculpatului Cramanciuc Radu.

La fel, instanța de apel a menționat că în conformitate cu art. 143 alin. (2) Cod de procedură penală, plata expertizelor judiciare efectuate în cazurile prevăzute la alin. (1) se face din contul mijloacelor bugetului de stat.

Prin urmare, instanța de apel a conchis că în cazurile când expertiza a fost dispusă de către organul de urmărire penală sau de către instanța de judecată la solicitarea acuzatorului de stat, plățile necesare pentru efectuarea expertizei în mod obligatoriu, pentru constatarea: stării psihice și fizice a bănuțului, învinutului, inculpatului — în cazurile în care apar îndoieli cu privire la starea de responsabilitate sau la capacitatea lor de a-și apăra de sine stătător drepturile și interesele legitime în procesul penal, expertizele medico-legale necesare pentru constatarea leziunilor corporale, vor fi achitate din contul mijloacelor bănești a bugetului de stat prin prisma prevederilor art. 143 Cod de procedură penală.

Instanța de apel a mai specificat că conform art. 34 alin. (3) Legea cu privire la expertiza judiciară, constatările tehnico-științifice și medico-legale nr. 1086-XIV din 23 iunie 2000, cheltuielile pentru efectuarea expertizei sunt achitate din bugetul de stat, cu excepția cazurilor când aceasta se solicită de către părțile la caz.

În acest context, s-a mai notat că cheltuielile judiciare solicitate de către acuzatorul de stat pentru efectuarea expertizei nr. 155D/1976 din 30 noiembrie 2016, sunt cheltuieli inerente în cadrul urmăririi penale, cheltuieli ce sunt trecute în contul statului, or normele procesual penale nu prevăd achitarea din contul condamnatului a cheltuielilor judiciare care constituie cheltuieli de expertiză obligatorie, iar la caz, expertiza a fost dispusă de către organul de urmărire penală prin ordonanța din 22.09.2016 (f.d. 36) pentru a determina gradul gravității leziunilor corporale cauzate părții vătămate Dodon Serghei în urma accidentului comis de Cramanciuc Radu.

În concluzie, instanța de apel a stabilit că solicitarea acuzatorului de stat cu privire la încasarea din contul inculpatului în beneficiul statului a cheltuielilor judiciare în mărime de 842 lei pentru efectuarea expertizei medico-legale, este lipsită de temei, or, cheltuielile invocate nu pot fi puse în sarcina inculpatului, constituind cheltuieli inerente efectuării urmăririi penale și urmează a fi suportate de către stat.

5. Decizia instanței de apel este atacată cu recursuri ordinare de către:

5.1. Procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Scutelnic Cătălin, care indică temeiurile de recurs prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6), 10 Cod de procedură penală, și solicită casarea parțială a deciziei instanței de apel, cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel, în alt complet de judecată.

În motivarea recursului, recurentul invocă că:

- hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, instanța de apel nu s-a expus asupra tuturor motivelor invocate în cererea de apel, motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii;

- s-a aplicat o pedeapsă greșit individualizată, contrar prevederilor legale;

- instanța de apel în cadrul examinării cauzei și emiterii hotărârii nu a luat în considerare faptul, că în cadrul cauzei penale de către stat au fost suportate cheltuieli în sumă de 842 lei la efectuarea expertizelor, sumă ce urma a fi încasată de la inculpat în beneficiul statului, conform prevederilor art. 227 - 229 Cod de procedură penală, iar instanța, contrar prevederilor art. 385 alin. (1) pct. 14), art. 397 pct. 5) Cod procedură penală, nu a dispus acest fapt;

- soluția instanței de apel de a respinge solicitarea acuzatorului de stat referitor la încasarea de la Cramanciuc Radu a cheltuielilor de judecată contravine normelor procesual penale în vigoare;

- art. 227 alin. (1) Cod de procedură penală *„Cheltuieli judiciare sunt cheltuielile suportate potrivit legii pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal”*. Dispoziția art. 227 alin. (2) pct. 1) Cod de procedură penală, prevede că: *„cheltuielile judiciare cuprind sumele plătite sau care urmează a fi plătite martorilor, părții vătămate, reprezentanților lor, experților, specialiștilor, interpreților, traducătorilor și asistenților procedurali”*, art. 227 alin. (3) Cod de procedură penală *„cheltuielile judiciare se plătesc din sumele alocate de stat dacă legea nu prevede altă modalitate”*. Aliniatul (3) a normei indicate este o normă generală și nu obligă statul să suporte cheltuielile, ci să le achite la momentul necesar pentru a facilita operativitatea acțiunilor organului de urmărire penală și pentru a nu condiționa termenul rezonabil prin încasarea cheltuielilor judiciare de la părțile în proces;

- legislatorul a expus suficient de clar în art. 229 Cod de procedură penală obligativitatea suportării cheltuielilor judiciare de către condamnat;

- urmărirea și judecarea unei cauze penale ocazională efectuează efectuarea de cheltuieli pentru întocmirea și transmiterea actelor de procedură, pentru administrarea probelor și conservarea mijloacelor materiale de probă, cu retribuirea apărătorilor, precum și cu orice alte cheltuieli necesare normalei desfășurări a procesului penal. În cheltuielile ocazionate de administrarea probelor se includ și sumele pentru retribuirea cuvenită experților și interpreților pentru serviciul care l-au adus justiției. Spre deosebire de procesul civil, unde sumele necesare acestor cheltuieli sunt avansate de către reclamant, prin plata taxei de timbru, la introducerea acțiunii, în cauzele penale, în care activitatea judiciară se desfășoară din oficiu, sumele necesare cheltuielilor de urmărire sau de judecată sunt avansate, de regulă, de stat, prin organul judiciar în fața căruia se află cauza penală;

- efectuarea cheltuielilor judiciare într-o cauză penală este provocată de săvârșirea unei infracțiuni, care impune desfășurarea urmăririi și a judecării cauzei pentru aplicarea legii penale celui ce a comis-o, ca urmare, cheltuielile judiciare sunt imputabile inculpatului condamnat pentru săvârșirea infracțiunii, temeiul juridic fiind vinovăția sa infracțională, deoarece fără săvârșirea infracțiunii astfel de cheltuieli nu s-ar fi efectuat;

- obligația inculpatului de a suporta cheltuielile judiciare este principală și integrală, întrucât săvârșirea unei infracțiuni atrage în mod inevitabil desfășurarea urmăririi penale și a judecării cauzei, pentru a i se aplica pedeapsa infractorului, obligația de a suporta cheltuielile judiciare îi revine în principal acestuia, chiar dacă partea vătămată și partea civilă au determinat, prin cererile lor, producerea unor cheltuieli, de asemenea, obligația de a suporta cheltuielile judiciare este integrală, incluzând toate cheltuielile necesare pentru pronunțarea unei hotărâri de condamnare de către prima instanță;

- instanțele de judecată eronat au interpretat și aplicat pe caz prevederile art. 75 Cod penal și la alegerea, și aplicarea pedepsei numite lui Cramanciuc Radu nu au ținut cont de circumstanțele prezentei cauze penale, consecințele survenite și comportamentul inculpatului pe parcursul procesului penal. Instanța de apel, constatând cele expuse, a conchis eronat oportunitatea aplicării pe caz a prevederilor art. 90 Cod penal, care vor asigura atingerea scopurilor prevăzute de art. 61 Cod penal;

- instanța de apel a acționat în derogare de la prevederile art. 409 alin. (2) Cod de procedură penală, care stipulează că instanța de apel are obligația le a întreprinde măsuri pozitive la judecarea apelului, pentru a repara erorile de fapt și de drept comise de prima instanță, doar atunci când aceste erori au influențat asupra hotărârii în defavoarea inculpatului;

- prescripțiile legale prevăzute de art. 61 alin. (2), 75 alin. (1), 90 alin. (1) Cod penal, 394 alin. (2) pct. 3) Cod de procedură penală, nu au fost respectate de instanțele de judecată deoarece potrivit sentinței și deciziei pronunțate, la aplicarea pedepsei inculpatului Cramanciuc Radu, instanțele practic nu au motivat în nici un fel oportunitatea aplicării față de condamnat a suspendării condiționate a executării pedepsei închisorii, inclusiv în raport cu prescripțiile art. 90 alin. (1) Cod penal, adică nu au constatat și stabilit circumstanțele cauzei și persoanei celui vinovat, care ar justifica concluzia că nu este rațional ca acesta să execute pedeapsa stabilită;

- instanța nu a ținut cont că în cazul în care inculpatul a comis o infracțiune gravă, cu consecințe ireparabile - decesul unei persoane, lipsind circumstanțe atenuante pe caz, suspendarea condiționată a executării pedepsei închisorii aplicate inculpatului, reprezintă o soluție de pedeapsă penală prea blândă, inechitabilă, inadecvată și disproporțională în raport cu gradul prejudiciabil al infracțiunii

săvârșite și a scopului pedepsei penale sub aspectul restabilirii echității sociale, corectării inculpatului, prevenirii săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea lui, cât și a altor persoane;

- instanța de apel în mod eronat a raportat circumstanțele prezentei cauze la normele penale și procesual – penale;

- instanța de apel, diminuând pedeapsa numită lui Cramanciuc Radu spre minimul sancțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3) Cod penal, nu a ținut cont de coraportul circumstanțelor atenuante (care lipsesc pe caz) și celor agravante stabilite, precum și de faptul că pedeapsă redusă până la minimul prevăzut de sancțiune se consideră echitabilă atunci când s-au constatat un cumul de circumstanțe atenuante din cele enumerate la art. 76 Cod penal;

- instanța de apel la numirea pedepsei (care a fost diminuată la limita minimă) a invocat acele circumstanțe, în coraport cu care au diminuat pedeapsa numită lui Cramanciuc Radu, ca ulterior, tot în baza aceluiași circumstanțe, fără a identifica altele, să aplice la numirea pedepsei prevederile art. 90 Cod penal, prin ce s-a admis dubla valență, la aplicarea aceleiași situații de drept.

5.2. Avocatul Postu Marin în numele inculpatului Cramanciuc Radu, care indică temeiul pentru recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, și solicită casarea parțială a sentinței primei instanțe și a deciziei instanței de apel, în partea pedepsei, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri în această parte, cu stabilirea unei pedepse de 2 ani închisoare, cu suspendarea condiționată a executării pedepsei în temeiul art. 90 alin. (1) Cod penal, pe o perioadă de probațiune de 1 an.

În argumentarea recursului se invocă că:

- instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii;

- instanța de judecată, pe de o parte, a admis acțiunea civilă a succesoriului părții vătămate și l-a obligat pe inculpat să achite prejudiciul moral de 150 000 lei, iar, pe de altă parte, a considerat ca fiind rațional inculpatul să execute real pedeapsa închisorii, ceea ce îl lipsește pe acesta de posibilitatea să desfășoare o activitate de muncă care să-i aducă venit pentru a avea capacitatea să achite sumele dispuse de instanță;

- inculpatul a recunoscut vina și deja a achitat succesoriului părții vătămate suma dispusă de instanță cu titlu de prejudiciu material, iar în ceea ce privește prejudiciul moral de 150 000 lei, dânsul s-a obligat în fața instanței de judecată să-l achite într-un termen restrâns;

- prima instanță a omis să aprecieze și faptul că Cramanciuc Radu are la întreținere un copil minor și este singurul întreținător al familiei, soția sa fiind în concediu de îngrijire a copilului. Or, prin izolarea de societate, de familie a lui

Cramanciuc Radu în perioada eventualei executări a pedepsei privative de libertate, familia acestuia este supusă riscului de a nu se putea întreține.

- soluția cea mai rezonabilă și rațională este aplicarea față de Cramanciuc Radu a prevederilor art. 90 Cod penal cu dispunerea suspendării condiționate a executării pedepsei închisorii pe termen de probă de un an.

6. La recursul ordinar declarat de avocat în numele inculpatului, în conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, a depus referință succesorul părții vătămate Dodon Svetlana care a pledat pentru inadmisibilitatea acestuia, deoarece nu cuprinde o careva motivare sau argumentare din punct de vedere al temeiurilor invocate, menționând că sentința primei instanțe și decizia instanței de apel sunt legale și întemeiate, iar inculpatul în virtutea obligațiilor asumate a dat dovadă de o indiferență totală față de soarta și starea psihologică a succesorului părții vătămate și nu a reparat paguba materială și morală.

7. Examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare declarate, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal conchide că acestea sunt inadmisibile, fiind vădit neîntemeiate din următoarele considerente.

În speță se constată că recurenții s-au conformat prevederilor art. 422 Cod de procedură penală și au declarat recursuri ordinare în termen.

Potrivit dispoziției art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, în camera de consiliu, este în drept să decidă inadmisibilitatea acestuia în cazul în care constată că recursul declarat este vădit neîntemeiat.

Conform prevederilor art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art. 427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de recurent. Or, art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, prevede că hotărârile instanței de apel pot fi atacate cu recurs ordinar pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel la judecarea cauzei.

La caz, se reține că recurenții contestă decizia instanței de apel, indicând temeiurile de recurs prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6), 10) Cod de procedură penală, în sensul că instanța de apel nu s-a expus asupra motivelor invocate în apel, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii, și că s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

Verificând legalitatea hotărârii atacate sub aceste aspecte, Colegiul penal reține că temeiurile și motivele invocate de recurenți în susținerea acestor temeiuri nu s-au confirmat în urma cercetării materialelor cauzei, argumentând în acest context următoarele.

Colegiul penal analizând textul deciziei recurate (f.d. 177-188) în coraport cu motivele invocate de recurenți, atestă că instanța de apel s-a expus argumentat și motivat asupra aspectelor contestate și în prezentele recursuri ordinare, similare cu cele invocate în apelurile declarate, atât ce țin de respingerea solicitărilor procurorului privind dispunerea achitării din contul inculpatului Cramanciuc Radu a cheltuielilor pentru efecutarea expertizelor în sumă de 842 lei, precum și a părții apărării de a aplica în privința inculpatului prevederile art. 90 Cod penal și de a suspenda condiționat executarea pedepsei cu închisoarea stabilite prin sentința primei instanțe menținută de instanța de apel, ținând cont de cerințele stipulate în art. 227, 228, 229, 142, 143 Cod de procedură penală și art. 61, 75, 90 Cod penal, iar instanța de recurs ordinar, în virtutea corectitudinii acestei motivări, pentru a evita repetări inutile, o acceptă și o însușește, fapt ce vine în corespundere cu jurisprudența CtEDO, care în pct. 37 a hotărârii sale în cauza Albert vs. România din 16.02.2010, statuează că art. 6 §1 din CEDO, deși obligă instanțele să își motiveze deciziile, acest fapt nu poate fi înțeles ca impunând un răspuns detaliat pentru fiecare argument (Van de Hurk vs Olanda, 19 aprilie 1994, pct. 61), cu toate acestea noțiunea de proces echitabil necesită ca o instanță internă, fie prin însușirea motivelor furnizate de o instanță inferioară, fie prin alt mod, să fi examinat chestiunile esențiale supuse atenției sale.

Totodată, Colegiul penal invocă la recursul declarat de procuror, că prevederile art. 227 Cod de procedură penală, reglementează care anume cheltuieli sunt incluse în categoria cheltuielilor judiciare, în această listă nefiind însă incluse cheltuielile suportate pentru efectuarea expertizelor judiciare.

Mai mult, se relevă că prevederile alin. (3) a art. 75 din Legea nr. 68 din 14.04.2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar, stipulează expres că: *„În cauzele penale, cheltuielile pentru efectuarea expertizei sunt suportate de către ordonatorul expertizei judiciare din bugetul alocat, cu excepția cazurilor prevăzute la art. 142 alin. (2) din Codul de procedură penală al Republicii Moldova”*.

În această ordine de idei, se reține că potrivit prevederilor art. 142 alin. (2) Cod de procedură penală, - *„Părțile, din inițiativă proprie și pe cont propriu, sunt în drept, prin intermediul organului de urmărire penală, al procurorului sau al instanței de judecată, să înainteze instituției publice de expertiză judiciară/biroului de expertiză judiciară o cerere privind efectuarea expertizei judiciare pentru constatarea circumstanțelor care, în opinia lor, vor putea fi utilizate în apărarea intereselor lor”*.

În acest context, se atestă că în prezenta cauză penală ordonatorul expertizei judiciare medico-legale a fost organul de urmărire penală (f.d. 36), fără a exista o asemenea cerere din partea părții apărării.

Mai mult, Colegiul penal atestă poziția eronată din recursul ordinar declarat de procuror în partea solicitării de a fi exclusă suspendarea condiționată a executării pedepsei în temeiul art. 90 Cod penal, or în speță, instanța de apel a menținut sentința primei instanțe, prin care inculpatului Cramanciuc Radu, pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal, i s-a aplicat pedeapsa de 2 ani închisoare, **cu executare** în penitenciar de tip deschis, cu privarea de dreptul a de conduce mijlocul de transport pe un termen de 2 ani.

8. În consecință, Colegiul penal nu a constatat prezența erorilor de drept invocate de recurenți ce ar fi afectat hotărârile atacate sub aspectele contestate, deoarece soluția adoptată de instanța de apel, este legală și întemeiată, iar recursurile ordinare declarate sunt inadmisibile, fiind vădit neîntemeiate.

9. Conducându-se de prevederile art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursurilor ordinare declarate de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Scutelnic Cătălin și de către avocatul Postu Marin în numele inculpatului Cramanciuc Radu, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 07 noiembrie 2017, în cauza penală privind-l pe **Cramanciuc Radu xxxxxxxx**, ca fiind vădit neîntemeiate.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la **27 aprilie 2018**.

Președinte

Ursache Petru

Judecători

Timofti Vladimir

Alerguș Constantin